

Omleiding N303 Putten

Tweede advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

7 juli 2004 / rapportnummer 1006-67

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
WV2004.16453

uw brief
26 mei 2004

ons kenmerk
1006-68/vB/hb

onderwerp
Tweede advies voor richtlijnen voor het
milieueffectrapport Omleiding N303
Putten

doorkiesnummer
(030) 234 76 51

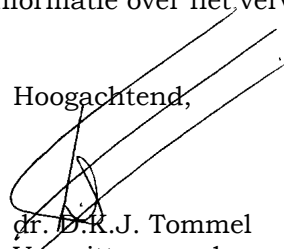
Utrecht,
7 juli 2004

Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een tweede advies voor richtlijnen voor het MER uit te brengen in het kader van de Omleiding van de N303 te Putten. Overeenkomstig uw verzoek bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag nadere informatie over het vervolg van dit project krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

dr. D.R.J. Tommel
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Omleiding N303 Putten

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Tweede advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Omleiding N303 Putten

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Omleiding N303 Putten,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

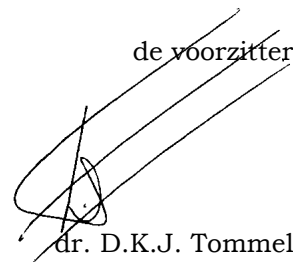
de werkgroep m.e.r.
Omleiding N303 Putten,

de secretaris

N.v. Buren

dr. N.W.M. van Buren

de voorzitter

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and lines, positioned above the printed name of the chairperson.

dr. D.K.J. Tommel

Utrecht, 7 juli 2004

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	1
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Probleemstelling en doel	2
3.2 Beleidskader en besluiten.....	2
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	2
4.1 Alternatieven.....	2
4.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	2
5. BESTAANDE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUASPECTEN.....	3
5.1 Ecologie	3
5.2 Woon- en leefmilieu.....	3
5.2.1 Luchtkwaliteit.....	3
5.2.2 Ruimtelijke ordening en economie	4
6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER	4
7. VORM EN PRESENTATIE.....	4

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 26 mei 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Staatscourant nr. 98 d.d. 26 mei 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Soortbescherming

1. INLEIDING

Provinciale Staten van de provincie Gelderland (initiatiefnemer) hebben het voornemen de N303 ter hoogte van de kern Putten om te leggen. Daarvoor moet het streekplan worden gewijzigd. Hiervoor dient milieueffectrapportage (m.e.r.) te worden doorlopen. Het bevoegd gezag is het college van Gedeputeerde Staten. Voor dit project, destijds met de aansluiting van het tracé op de A28, is in 1999 de m.e.r. ingezet. Toen is er ook een startnotitie opgesteld en is een advies voor richtlijnen uitgebracht, tevens zijn de richtlijnen vastgesteld. Door gewijzigde politieke omstandigheden en nieuwe gezichtspunten zijn de oude uitgangspunten verlaten. Daartoe is een nieuwe startnotitie uitgebracht en dienen nieuwe richtlijnen te worden vastgesteld. Het huidige advies heeft gebruik gemaakt van de eerder vastgestelde richtlijnen.

Bij brief van 26 mei 2004 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 26 mei 2004².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’³. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Via Gedeputeerde Staten heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven, of belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weerlegd dienen te worden.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

Onderbouwing alternatieven

De huidige alternatieven verschillen van de alternatieven die eerder in de startnotitie van 1999 zijn genoemd. Het MER zal moeten onderbouwen hoe deze nieuwe alternatieven tot stand zijn gekomen en waarom de oude alternatieven niet meer reëel zijn. Speciale aandacht vraagt de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijk alternatief.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

⁴ Zie bijlage 4.

Samenvatting

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Probleemstelling en doel

In het MER moet duidelijk worden aangegeven wat het feitelijke probleem is, c.q. welke de feitelijke problemen zijn ten aanzien van leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid. Hierbij dient in kwantitatieve zin te worden ingegaan op de aard van de problemen en de doelen die hiervoor gesteld worden:

- herkomst/bestemmingrelaties: oriëntaties en de vertaling ervan in intensiteiten (pieken en gemiddeld) op verschillende delen van het wegennet;
- hoeveel mensen ervaren thans barrièrewerking;
- hoeveel mensen worden blootgesteld aan overschrijding van grenswaarden t.a.v. geluid en emissie van NO₂ en fijn stof;
- wat is de aard van de ongevallen, op welke locaties hebben deze plaats en wat is de omvang ervan;
- op welke locaties wordt de weg/kruispuntcapaciteit overschreden en in welke mate (intensiteit/capaciteitverhouding).

3.2 Beleidskader en besluiten

Hiervoor kan de startnotitie worden gevolgd.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Alternatieven

De huidige alternatieven verschillen van de alternatieven die eerder in de startnotitie van 1999 zijn genoemd. Het MER zal moeten onderbouwen hoe deze nieuwe alternatieven tot stand zijn gekomen en waarom de oude alternatieven niet meer reëel zijn. Duidelijk moet worden gemaakt welke mogelijke aantakpunten voor de aansluiting van het nieuw tracé op het bestaande wegennet worden gekozen. Hierbij dient te worden ingegaan op mogelijke toekomstplannen voor de weg en omgeving. Tevens dient duidelijk te worden of een variant die niet door Huinen gaat milieuvoordelen heeft.

4.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

De Commissie adviseert voor het meest milieuvriendelijk alternatief (mma) de volgende aspecten na te gaan:

- positionering van de ecopassage ten zuiden van Huinen;
- aantakking op de Nijkerkerstraat zo hoog mogelijk ten opzichte van het maaiveld in verband met minimale beïnvloeding van de hydrologie;

- het zoveel mogelijk integraal ontwikkelen van bedrijventerrein⁵, woningbouw en tracé, waarbij zo min mogelijk restruimte ontstaat en het landschap ten zuiden van het tracé wordt ontzien;
- het leggen van de aansluiting naar een punt ten oosten van landgoed Bijsstein zodat dit landgoed ecologisch niet wordt geïsoleerd;
- het begeleiden van de weg door sloten/houtwallen/poelen om zo een ecologische zone mogelijk te maken;
- het zonodig bundelen van het tracé met aanwezige beeklopen.

5. **BESTAANDE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEU-ASPECTEN**

Voor de aspecten verkeer, landschap en cultuurhistorie, bodem en water, wegverkeerslawaaï en externe veiligheid kan de startnotitie worden gevolgd.

5.1 Ecologie

Soortinformatie

Op grond van de Flora- en Faunawet (art. 3 en 4) zijn de meeste gewervelde diersoorten en een groot aantal plantensoorten in het studiegebied beschermd. Ga voor ieder alternatief na of dit zal leiden tot in de Flora- en faunawet genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd⁶. Voor het ontheffingsverzoek dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het gebied voorkomende soorten conform Flora- en faunawet te worden gemaakt. In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten⁷ (of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten) (**zie ook bijlage 5**).

5.2 Woon- en leefmilieu

5.2.1 **Luchtkwaliteit**

Naar de mening van de Commissie zijn alleen de concentraties voor NO₂ en fijn stof (PM₁₀) van belang. In het MER dienen de huidige en de toekomstige concentraties voor NO₂ en fijn stof (PM₁₀) te worden weergegeven en de verandering van deze stoffenconcentraties als gevolg van wijziging van verkeersintensiteiten van de bestaande wegen. Geef op kaart aan:

- waar de jaargemiddelde grenswaarden van 40 µg/m³ (voor fijn stof en NO₂) worden overschreden;
- waar de jaargemiddelde concentratie van 30 µg/m³ (voor fijn stof) wordt overschreden⁸;
- waar de hoogste waarden (voor NO₂ en fijn stof) voorkomen en hoe hoog die zijn;

⁵ Zie ook inspraakreactie nr. 19 die ingaat op het belang van integraliteit.

⁶ Daarbij dient bedacht te worden dat niet voor alle vogelsoorten ontheffing mogelijk is.

⁷ In het Handboek Natuurdoeltypen, LNV 2001 staan alle doelsoorten. **Bijlage 5** geeft aan hoe de gevolgen kunnen worden beschreven.

⁸ De waarde van 30 µg/m³ als jaargemiddelde geldt als indicator voor het optreden van een concentratie van 50 die maximaal 35 maal per jaar mag worden overschreden.

- hoeveel woningen en welke gevoelige bestemmingen (voor fijn stof), dan wel hoeveel bebouwd gebied (voor NO₂) zich in het gebied bevinden waar van overschrijding sprake is⁹.

Geadviseerd wordt in het MER in algemene zin de relatie tussen fijn stof en gezondheid te beschrijven.

5.2.2 Ruimtelijke ordening en economie

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in milieu-informatie” en “samenvatting van het MER” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

7. VORM EN PRESENTATIE

In het MER dient recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda te worden gebruikt. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen goed leesbaar zijn weergegeven die in het MER worden gebruikt. Het kaartmateriaal waarop de tracés worden weergegeven moet een zodanige schaal hebben dat zij voldoende informatief zijn, maar dat e.e.a. ook na/opgemeten kan worden. De relatie tussen de regio, studiegebied en activiteit moet duidelijk zijn. Voor de landschappelijke aspecten adviseert de Commissie gebruik te maken van visualisaties.

⁹ De Commissie wijst er op dat het Besluit Luchtkwaliteit normen stelt ter bescherming van de kwaliteit van de buitenlucht in zijn algemeenheid. Zolang niet aannemelijk is gemaakt dat de luchtkwaliteitsnormen van het Besluit Luchtkwaliteit in acht worden genomen, moeten zoveel mogelijk maatregelen genomen worden om de luchtkwaliteit te verbeteren (zie Uitspraak 200308160/1, 12 mei 2004 van de Raad van State inzake A1 traject Hoevelaken-Barneveld).

BIJLAGEN

bij het tweede advies voor richtlijnen voor
het milieueffectrapport Omleiding N303 Putten

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Gedeputeerde Staten

provincie
GELDERLAND

Gedeputeerde Staten

provincie
GELDERLAND

Commissie voor de milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (026) 359 91 11
telefax (026) 359 94 80
e-mail post@gelderland.nl
internet www.gelderland.nl

	Commissie voor de milieueffectrapportage
Ingekomen :	28 MEI 2004
nummer	
dossier	1006 - 43 / m 45
kopie naar :	H1 / b. b. / w

datum
26 mei 2004
onderwerp
Startnotitie omliegging N 303 Putten

nummer
WV2004.16453

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij doen wij u toekomen een vijftal startnotities gemaakt voor de omliegging van de provinciale weg N 303 in Putten. Wij willen u verzoeken een advies uit te brengen inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport.

De startnotitie is door ons op 11 mei 2004 vastgesteld. Op 26 mei 2004 is de startnotitie en daarmee ons initiatief, bekendgemaakt door middel van een advertentie in de Staatscourant en in het huis-aan-huis blad de Puttenaer. Ter informatie is de advertentie tekst bij deze brief gevoegd.

De startnotitie ligt ter inzage van 27 mei tot 24 juni 2004. Op 1 juni 2004 is er een informatieavond over de startnotitie in Putten.

Mocht u nog een aantal startnotities of extra informatie willen ontvangen dan kunt u contact opnemen met mevrouw A. Henselmans, telefonisch of per e-mail bereikbaar via de gegevens vermeld onderaan deze brief.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

H. Walinga
dienst Wegen, Verkeer en Vervoer H 222-1
projectmanager afdeling Wegenbouw

bijlagen

coll. -y
code: TVW_19070.doc / PG

inlichtingen bij mw. A. Henselmans
e-mail a.henselmans@prv.gelderland.nl

doorkiesnr. (026) 359 86 21

verzonden 27 MEI 2004

BNG 's-Gravenhage, rek. nr. 28.50.10.824
ABN • AMRO Arnhem, rek. nr. 53.50.26.483
Postbank-groenening 869762
BTW nr. 001825100.B03

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 98 d.d. 26 mei 2004

KENNISGEVING

Inspraak Startnotitie-m.e.r. Omleiding N303 Putten

Het dorp Putten wordt belast met veel doorgaand verkeer. De hoeveelheid verkeer is zo groot dat de verkeersveiligheid en leefbaarheid binnen de bebouwde kom van Putten wordt aangetast. Vooral de Voorthuizerstraat en de Harderwijkstraat worden qua verkeer sterk belast. De provincie Gelderland wil de leefbaarheid van het dorp Putten verbeteren. Daarom is Gelderland een studie gestart naar de mogelijkheden om de provinciale weg N303 om te leggen.

Het eerste resultaat van deze studie, de startnotitie-m.e.r. "Omlegging N303 Putten", is gereed. Hierin geeft de provincie aan hoe zij het milieu-effect-onderzoek (MER) wil aanpakken. Graag horen wij uw reactie op de startnotitie. Daarom ligt de startnotitie vanaf donderdag 27 mei tot donderdag 24 juni 2004 ter inzage in:

- het gemeentehuis van Putten, Fontanusplein 1 in Putten;
- de openbare bibliotheek in Putten, Brinkstraat 56 in Putten;
- de bibliotheek van het Huis der Provincie, Markt 11, Arnhem.

Meer informatie:

In de huis-aan-huis verspreide informatiekraant kunt u meer lezen over de inhoud van de startnotitie en de vervolg stappen. Deze kraant is vandaag met de Puttenaer verspreid. Heeft u de kraant niet ontvangen dan kunt u hem ophalen bij uw gemeente of aanvragen bij de afdeling communicatie van de Provincie, tel: (026) 359 90 00.

Informatieavond:

Op 1 juni is er om 19.30 uur een informatieavond in kerkcentrum De Aker, Fontanusplein 2 in Putten, waarbij de provincie de startnotitie toelicht. Iedereen is van harte welkom.

Schriftelijk reageren:

U kunt schriftelijk uw opmerkingen over de startnotitie kwijt. Het gaat hierbij niet om de vraag of u het eens bent met de omlegging of niet, maar welke opmerkingen u heeft over de startnotitie.

Uw reacties kunt u o.v.v. "startnotitie omlegging N303 Putten" tot 24 juni 2004 sturen naar:

Provincie Gelderland, Dienst Wegen Verkeer en Vervoer
Mevr. P. van Burk, antwoordnummer 411
6800 WC Arnhem (postzegel niet nodig)

provincie
GELDERLAND

Gedeputeerde Staten van Gelderland
J. Kamminga - Commissaris van de Koningin
H.M.D. Brouwer - secretaris

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Provinciale Staten van de provincie Gelderland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland

Besluit: herziening streekplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C01.2

Activiteit: De provincie Gelderland heeft het voornemen om de N303 ten hoogte van de kern Putten om te leggen.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 20 januari 1999

richtlijnenadvies uitgebracht: 25 maart 1999

richtlijnen vastgesteld: 28 september 1999

kennisgeving startnotitie (tweede richtlijnenadvies): 26 mei 2004

tweede richtlijnenadvies uitgebracht: 7 juli 2004

Bijzonderheden: In haar richtlijnenadvies vraagt de Commissie speciale aandacht voor:

- onderbouwing alternatieven en ontwikkeling meest milieuvriendelijk alternatief;
- samenvatting.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. G.J. Baaijens (richtlijnenfase)

ing. J.V.P.M. de Graaf (richtlijnenfase)

ir. J.E.M. Lax

drs. J.A.A.M. Leemans

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: ir. V.J.H.M. ten Holder (richtlijnenfase),
dr. N.W.M. van Buren (aanvullende richtlijnenfase).

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20040601	J. Torsius	Putten	20040628
2.	20040616	Gastransport Services	Deventer	20040628
3.	20040527	Familie De Graaf	Putten	20040628
4.	20040613	B. Dokter	Putten	20040628
5.	20040601	J. Speckmann-Hasselder	Putten	20040628
6.	20040601	J. Kroon	Putten	20040628
7.	20040601	J. van de Beek	Putten	20040628
8.	20040601	A. Bos	Putten	20040628
9.	20040601	P. van Elven	Putten	20040628
10.	20040610	M. Schuit	Putten	20040628
11.	20040601	A.A. Doppenberg	Putten	20040628
12.	20040601	H. Blom	Putten	20040628
13.	20040607	R. Coveen	Putten	20040628
14.	20040601	M. Simon	Putten	20040628
15.	20040601	J. Esveld	Putten	20040628
16.	20040623	W.G. de Vette	Putten	20040628
17.	20040621	bewoners buurtschap "Bijsteren en Hoef", lijst met 7 handtekeningen	Putten	20040628
18.	20040615	P. Boot	Putten	20040628
19.	20040621	Gelderse Milieufederatie	Arnhem	20040628
20.	20040601	A. Veldhuizen	Putten	20040628
21.	20040618	J. Vastenhoud	Putten	20040628
22.	20040617	bewonersvereniging "De Steen- kamp en Omgeving"	Voorthuizen	20040628
23.	20040617	W. van Twillert	Putten	20040628
24.	20040617	A.P. van Selm	Putten	20040628
25.	20040626	J.J. Kettenes-van den Bosch	Putten	20040705
	20040601	Verslag informatieavond 1 juni 2004	Putten	20040625

BIJLAGE 5

SOORTINFORMATIE

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

In het MER moeten de in het studiegebied voorkomende doelsoorten¹⁰ worden beschreven die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven. In sommige situaties kan worden volstaan met een gemotiveerde selectie van de voorkomende doelsoorten.

Informatie over de doelsoort:

- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving). *Deze informatie is nodig om indien mogelijk de gevolgen voor de populatie te kunnen toetsen;*
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland. Voor het bepalen van de mate van bedreiging wordt gebruik gemaakt van de Rode Lijsten. *Deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen (voor een populatie) te kunnen bepalen;*
- voor dieren het voorkomen van het aantal individuen/paren per ecologisch netwerk, verdeeld over de deelgebieden. Indien onbekend: de oppervlakte van de leefgebieden van een netwerk;
- voor planten de oppervlakte van de standplaats.

Informatie over de (meta)populatie¹¹ van de doelsoort (alleen voor die doelsoorten waarover wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn):

- betekenis van deze populatie voor het behoud van de soort in Nederland;
- mate waarin deze metapopulatie of het leefgebied duurzaam is, dan wel duurzame condities biedt;
- grootte, verspreiding en dichtheid van de (meta)populatie in het studiegebied of oppervlakte van het leefgebied van de (meta)populatie dat tot een ecologisch netwerk kan worden gerekend.

Voor het beschrijven van de autonome ontwikkeling kan voor dieren gebruik worden gemaakt van de verandering van het aantal individuen/paren of de populatiegrootte over de afgelopen jaren (historische trend). Voor planten kan de verandering in standplaatsoppervlakte worden gebruikt.

Milieugevolgen

Voor elke (geselecteerde) doelsoort moet worden aangegeven:
voor dieren:

- verandering van het aantal individuen/paren;
- verandering van het oppervlakte van het leefgebied; wanneer relevant per functie aangeven in hoeverre er sprake is van het optreden van significante gevolgen; houdt rekening met het optreden van cumulatie¹².

¹⁰ In het Handboek Natuurdoeltypen; bijlage 3 (LNV, 2001) staan alle doelsoorten.

¹¹ Een soort bestaat uit een groot aantal individuen die in het algemeen samenleven in een metapopulatie. Een metapopulatie bestaat uit een aantal deelpopulaties die onderling met elkaar zijn verbonden waardoor uitwisseling mogelijk is. Deze metapopulatie leeft in Nederland in het algemeen in een ecologisch netwerk van grotere en kleinere gebieden die onderling met elkaar zijn verbonden.

¹² Cumulatie: elke ingreep in een Habitatrictlijngebied dient in combinatie met andere activiteiten te worden getoetst. Indien hiervan sprake kan zijn dient de initiatiefnemer aan te tonen dat er ook door cumulatie geen significante gevolgen zullen optreden.

voor planten:

- verandering van de standplaatsoppervlakte. Deze wordt bepaald door de abiotische omstandigheden die door het voornemen gewijzigd kunnen worden. Inzicht in deze verandering dient gegeven te worden;
- in hoeverre er sprake is van het optreden van significante gevolgen.

Voor de doelsoorten (dieren) waarover wetenschappelijke informatie op populatieniveau beschikbaar is moet het volgende worden aangegeven¹³:

Optie 1, de kans op het verdwijnen of uitsterven van een (meta)populatie in het studiegebied. Dit kan kwalitatief worden beoordeeld. Indien die kans zeer groot is zal ook voor de populatie(s) waarmee uitwisseling plaatsvindt een inschatting moeten worden gemaakt van deze kans. Indien er een kans bestaat op verdwijnen of uitsterven moet worden aangegeven wat dit betekent voor het behoud van de soort in Nederland.

Optie 2, de mate van aantasting van de oppervlakte van het ecologisch netwerk, en een inschatting van de gevolgen hiervan voor het voortbestaan van duurzame condities van het ecologisch netwerk van de populatie.

Daarnaast is het te overwegen – maar dit is niet verplicht – om alle informatie die nodig is om voor een ontheffing op grond van de Flora- en Faunawet (FFW) in aanmerking te komen, ook op te nemen in het MER en de ingedragen informatie door de Commissie te laten toetsen op methodische juistheid, alsmede te laten beoordelen of de uitkomsten plausibel zijn.

Indien ontheffing moet worden aangevraagd en er is besloten dat dit onderdeel van het MER wordt dan geldt het volgende: iedere in het plangebied voorkomende beschermde soort moet worden genoemd en per soort moet worden aangegeven wat de gevolgen zullen zijn. In geval van een ontheffingsaanvraag kan er dus niet met doelsoorten of een selectie hiervan worden gewerkt.

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de FFW komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de FFW betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de FFW vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend, indien:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;
 - sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
 - geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

¹³ Indien de gevraagde informatie onder optie 1 ontbreekt dan kan optie 2 worden toegepast.

**Tweede advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Omleiding N303 Putten**

De provincie Gelderland heeft het voornemen om de N303 ten hoogte van de kern Putten om te leiden.

ISBN 90-421-1345-6